

Vývoj projednávání problematiky budoucnosti Společné zemědělské politiky po roce 2013

V návaznosti na rozhodnutí Předsednictva RHSD ministerstvo zemědělství předkládá informaci o přípravě zemědělské politiky k měsíci říjnu 2011.

V návaznosti na předběžnou verzi Sdělení Evropské komise k budoucímu směřování SZP připravilo Ministerstvo zemědělství tzv. „**Východiska pozice České republiky k budoucí podobě Společné zemědělské politiky EU po roce 2013**“. Tento materiál byl výsledkem širokého konsensu jak s nevládními organizacemi, tak akademickou sférou. Dne 3. 11. 2010 byl rovněž posvěcen vládou u příležitosti zasedání Výboru pro EU.

Za velký úspěch v rámci SZP je třeba považovat podepsání **Společného prohlášení zemí Bulharska, České republiky, Maďarska, Polska, Rumunska a Slovenské republiky ohledně budoucnosti SZP po r. 2013, na jehož vzniku se ČR aktivně podílela**. Prohlášení bylo předloženo k podpisu slovenskou stranou při příležitosti setkání zemí Visegrádské skupiny v Bratislavě dne 9. listopadu 2010. K finální verzi společné deklarace, která na výše zmíněné Bratislavské prohlášení navazovala, se následně připojila také Litva a „staré“ členské státy Švédsko a Portugalsko, což v této věci znamená velký průlom. Koordinovaný postup všech zemí při vyjednávání má za cíl dosáhnout skutečné reformy SZP a nastolení spravedlivých podmínek pro všechny zemědělce v EU. Z deklarace jednoznačně vyplývá, že budoucí Společná zemědělská politika by měla být jednoduchá, spravedlivá, tržně orientovaná, udržitelná, transparentní a obhajitelná v očích veřejnosti.

Dne 18. 11. 2010 zveřejnila Evropská komise oficiální verzi **Sdělení k budoucí podobě Společné zemědělské politiky**. Jedná se o materiál, jehož formální prezentace na půdě Rady EU proběhla dne 29. 11. u příležitosti zasedání ministrů zemědělství a který je zároveň velmi obecným předvojem konkrétních legislativních návrhů Evropské komise, které budou následovat v průběhu roku 2011. Materiálu předcházela veřejná diskuse pod záštitou Evropské komise zahájená v dubnu t.r., která měla Evropské komisi nastínit možnosti dalšího směřování SZP dle přání zemědělské veřejnosti.

Problematika budoucí podoby Společné zemědělské politiky byla aktivně diskutována jak za belgického předsednictví, kdy došlo na listopadovém setkání ministrů k představení Sdělení a na prosincovém jednání pak k diskusi ministrů k **prvnímu cíli SZP – udržitelná produkce potravin**, tak za maďarského předsednictví, kdy měli ministři v průběhu ledna a února možnost diskutovat **zbývající dva cíle budoucí SZP, a to udržitelné hospodaření s přírodními zdroji a vyvážený územní rozvoj**.

Na únorovém setkání ministrů zemědělství v Bruselu dosáhla významného úspěchu iniciativa ČR k odmítnutí cappingu, a to podpisem **společné deklarace České republiky**,

Německa, Velké Británie, Slovenska, Rumunska a Itálie. Deklarace byla následně předána komisaři pro zemědělství a rozvoj venkova. Díky iniciativě ČR tak byla dosažena blokační minorita proti zastropování přímých plateb s tím, že obecnou podporu vyjádřila rovněž řada dalších členských států.

V návaznosti na text Sdělení EK a vývoj diskusí v rámci pracovních orgánů Rady EU vypracovalo Ministerstvo zemědělství „**Rámcovou pozici k budoucí podobě SZP**“, která byla vládou schválena dne 23. 3. 2011.

Na základě proběhnuvší diskuse na půdě Rady maďarské předsednictví EU připravilo návrh Závěrů Rady k budoucnosti SZP, který nicméně nezískal podporu všech členských států. Rada tak na svém jednání dne 17. 3. 2011 dosáhla **Závěrů předsednictví** podpořených 20 členskými státy (UK, SE, DK, LV, LT, EE a MT se vyslovily proti znění textu). I tak je možné text Závěrů předsednictví považovat za silný signál Rady vůči EK ohledně preference návrhů a konkrétních řešení, která by měla být obsažena v budoucích legislativních návrzích.

Dne 11. 4. 2011 proběhlo **setkání pana ministra Fuksy s komisařem** pro oblast zemědělství a rozvoj venkova panem **Dacianem Ciolosem**. V souvislosti s budoucí podobou SZP vyjádřil komisař přesvědčení o **potřebě zavedení cappingu** nicméně za předpokladu, že **by toto opatření nemělo primárně vést k diskriminaci nových členských států ani velkých podniků**. Přímé platby pro jeden podnik ve výši např. 500 tis. EUR a výše jsou podle něj jen těžko obhajitelné před veřejností, chce však nalézt nástroje pro zmírnění dopadů tohoto opatření. Doplnil, že částka podléhající zastropování přímých plateb by měla být snížena alokací 30% přímých plateb vázaných na greening a zohledněním kritéria zaměstnanosti. Podstatný je také fakt, že **by finanční prostředky z cappingu měly zůstat alokovány v rámci národní obálky daného členského státu** a došlo by k jejich převedení na opatření zaměřená na modernizaci v rámci II. pilíře. Co se týče samotné výše stropu, EK uvažuje o částce 300 tis. €, nicméně se prozatím jedná pouze o jednu z možností. V kontextu plánovaného **ozeleňování SZP pan komisař uvedl, že se jedná o prioritní opatření, které nicméně nesmí vést k nárůstu administrativní zátěže**. Komisař rovněž akcentoval potřebu **zacílení podpor pouze na aktivní zemědělce**, což je nezbytný předpoklad zachování transparentnosti SZP.

Tématem budoucnosti SZP se aktivně zabývá rovněž Evropský parlament, kdy zpravodaj za tuto problematiku **Albert Dess** představil na jednání Výboru pro zemědělství a rozvoj venkova EP dne 28. 2. 2011 svou zprávu na toto téma. Dne 11. – 12. 4. v rámci Výboru pro zemědělství a rozvoj venkova EP proběhla diskuse k pozměňovacím návrhům, kterých se sešlo 1.267. Pozměňovací návrhy, zpracované ve spolupráci s nevládními organizacemi, uplatnila prostřednictvím svých europoslanců rovněž ČR. **Dne 25. 5. 2011 výbor pro zemědělství a rozvoj venkova EP Dessovu zprávu schválil**, avšak se zcela odlišným postojem ke cappingu než v její původní verzi. **Výbor podpořil návrh EK na zavedení stropů přímých plateb** a v souvislosti s tím navrhl zohlednění kritérií velikosti podniku, zaměstnanosti a příspěvku k ochraně životního prostředí. Pokud jde o složku

ozelenění, i zde se výbor postavil na stranu EK a **podpořil vznik zelené složky plateb financované kompletně z rozpočtu EU**. Výbor dále ustoupil z původního požadavku poskytnutí každému ČS alespoň 65 % průměru přímých plateb. Dále je ve schválené verzi zprávy odmítnuto používání rovné sazby (flat rate) pro celou EU, zároveň je ale voláno po spravedlivých podmínkách pro jednotlivé ČS i zemědělce napříč EU. V reakci na nové znění zprávy MZe ihned konzultovalo vzniklou situaci s českými a dalšími europoslanci, zejména co se týče zastropování přímých plateb.

Dne 15. 6. 2011 **český europoslanec Hynek Fajmon předložil pozměňovací návrh zaměřený proti cappingu**, který MZe velmi uvítalo (PN č. 10). Tento návrh, jenž prosazoval úplné vypuštění zastropování přímých plateb ze zprávy, podpořili svými podpisy téměř všichni čeští europoslanci a dále poslanci ze Slovenska, Polska, Rumunska, Německa, Belgie a Spojeného království. Velmi podobný pozměňovací návrh pak předložila i další skupina poslanců v čele s místopředsedou AGRI výboru Rareș-Lucianem Niculescem (PN č. 11). Na přípravě tohoto pozměňovacího návrhu se aktivně podílelo jak Ministerstvo zemědělství ČR, tak české zemědělské nevládní organizace. Společný postup v této věci byl diskutován i na **jednání států Visegrádské skupiny** ve formátu V4+2 ve Sliachi – Sielnici ve dnech 13. – 14. 6. 2011. Dne 23. 6. 2011 však byly při hlasování **na plenárním zasedání EP oba pozměňovací návrhy proti cappingu zamítnuty** (proti PN č. 10 bylo 483 hlasů, pro přijetí 104 hlasů; proti přijetí PN č. 11 bylo 437 hlasů, pro přijetí 136 hlasů).

V reakci na hlasování o pozměňovacích návrzích ke zprávě A. Desse ve Výboru pro zemědělství a rozvoj venkova EP dne 25. 5. **deklaroval polský ministr zemědělství a rozvoje venkova Marek Sawicki**, že považuje současnou podobu zprávy za nevýhodnou zejména pro nové členské státy a že kroky v ní obsažené ohrožují skutečnou ambiciózní reformu SZP. Ve svém dopise ze dne 30. 5. 2011 adresovaném ministru Ivanu Fuksovi mimo jiné **uvedl, že návrh neobsahuje úpravu pravidel směřující k vyrovnání rozdílů v přímých platbách**. Ministr Sawicki také **vyzval k větší spolupráci se členy EP** s cílem upozornit je na důležitost jejich postoje pro budoucnost SZP. Pan ministr Fuksa ve své odpovědi ocenil rychlou iniciativu pana ministra Sawickeho a vyjádřil své znepokojení zejména ze současného znění zprávy A. Desse ve věci cappingu. Dále zdůraznil potenciál spolupráce Visegrádské skupiny pro prosazování zájmů nových členských států.

Dne 30. 5. 2011, na okraji neformální Rady EU v Debrecenu, **komisař pro zemědělství a rozvoj venkova, Dacian Cioloș, naznačil, že zahrnutí „vegetačního pokryvu“ (green cover) do souboru opatření v rámci ozelenění I. pilíře není pravděpodobné**, a to kvůli komplikovanosti monitoringu a kontrol takového opatření. O den později v Gödöllő komisař doplnil, že **ekologičtí zemědělci budou mít automaticky nárok na vyplácení podpor v rámci složky ozelenění**.

Komisař pro zemědělství a rozvoj venkova dále potvrdil, že Komise předloží konkrétní legislativní návrhy 12. října 2011 tak, aby mohly být prezentovány na Radě EU ve složení ministrů zemědělství plánované na 20. října 2011.

Po schválení finálního znění zprávy A. Desse na plénu EP se z české iniciativy na okraj Rady ministrů dne 28. 6. v Lucemburku uskutečnilo **setkání ministrů zemědělství států blokační minority proti cappingu**, BG a HU (kromě ČR i DE, UK, SK, RO). Cílem setkání bylo vyslechnout názory delegací na výsledky hlasování k Dessově zprávě a iniciovat debatu mezi dotčenými ČS o dalším postupu. Podle vyjádření na tomto setkání zatím DE, SK, UK a RO stejně jako ČR nemění svoji pozici odmítající capping, zatímco podle HU bude záležet na konkrétní výši krácení a zohlednění zaměstnanosti. BG zatím čeká na konkrétní návrh EK a jde podle něj hlavně o politickou otázku, spíše však zavedení cappingu nepodpoří. Na setkání byla pozvána i IT jako ČS, který podpořil Společné prohlášení proti cappingu, IT zástupce se však jednání nezúčastnil.

V souvislosti s očekávanými legislativními návrhy se v červnu a srpnu t.r. na veřejnost dostaly neoficiální, tzv. „uniklé“ **legislativní návrhy EK k budoucímu směřování SZP**. Jednalo se o nařízení o přímých platbách, rozvoji venkova, společné organizaci trhů, financování SZP, opatřeních pro některé podpory a náhrady a o přechodné opatření pro přímé platby v roce 2013. Návrhy byly následně předány odborným útvarům Ministerstva zemědělství, které připravily návrh předběžné pozice k těmto návrhům. S návrhy byly seznámeny i příslušné nevládní organizace, které zaslaly připomínky. Ty byly následně poskytnuty odborným útvarům Ministerstva zemědělství a byly projednávány v rámci **jednání kulatého stolu k evropským otázkám, který se konal dne 26. září t.r.**

Ve dnech 11. – 13. 9. se uskutečnilo **neformální setkání ministrů zemědělství ČS EU ve Wroclawi**. Během tří denního setkání se uskutečnila také bilaterální jednání pana ministra Fuksy s jeho italským kolegou Francescem Romanem a litevským protějškem Kazyse Starkevičiusem a rovněž pracovní snídaneř pořádaná českým ministrem pro kolegy z UK, SE a DE. Tématem uvedených jednání byla reforma SZP, navrhované změny vyplácení národních doplňkových přímých plateb v roce 2012, dodržování podmínek směrnice o welfare nosnic a program pomoci nejchudším.

V rámci resortu zemědělství **probíhala a i nadále budou probíhat pravidelná setkání k evropským otázkám v zemědělství, a to prostřednictvím kulatých stolů**. V rámci těchto jednání bude Ministerstvo zemědělství i nadále pokračovat v diskusích s nevládními organizacemi a akademickou sférou v kontextu formulace pozic ČR k budoucí podobě SZP po roce 2013. **Zatím poslední kulatý stůl, zaměřený na I. i II. pilíř budoucí SZP, se uskutečnil dne 26. 9. 2011**. Jednání se kromě představitelů nevládních organizací a akademické sféry zúčastnili tradičně i zástupci Úřadu vlády, Ministerstva zahraničních věcí a Ministerstva pro místní rozvoj. Kromě uniklých legislativních návrhů a pozic jednotlivých aktérů k nim byla projednávána i případná příprava společného prohlášení. Výsledky jednání budou dále využity při přípravě podkladových materiálů pro další diskuse týkající se SZP.

Dne 27. 9. t.r. získalo Ministerstvo zemědělství další verzi legislativních návrhů týkající se budoucnosti SZP EU po roce 2013. Jednalo o nařízení o přímých platbách, rozvoji venkova, společné organizaci trhů, financování SZP nebo o opatřeních pro některé podpory

a náhrady. Získané návrhy byly následně předány odborným útvarům Ministerstva zemědělství, které připravují návrh předběžné pozice k těmto návrhům.

Další jednání kulatého stolu je plánováno po zveřejnění oficiálních legislativních návrhů, které je očekáváno dne 12. 10. t.r. Oficiální představení a první výměna názorů na půdě Rady EU k těmto návrhům proběhne následně v rámci **Rady ministrů zemědělství a rybnářství ve dnech 20. – 21. 10. t.r. v Lucemburku.** Politické diskuse k tomuto tématu jsou pak plánovány i v rámci listopadového (14. – 15. 11.) a prosincového (15. – 16. 12.) setkání ministrů v Bruselu.

Výčet jednání o budoucnosti SZP EU po roce 2013 na Radě Agrifish

<i>Datum a místo konání</i>	<i>Téma</i>
19. – 21. září 2010 , La Hulpe (NF)	Diskuse byla zaměřená především na vyjasnění vztahu mezi dvěma pilíři SZP, možnost lepší koherence a koordinace s ostatními politikami EU, možnost posílení flexibility SZP se zaměřením na regionální rozmanitost a výkyvy na trhu.
26. října 2010 , Lucemburk	Delegace byly seznámeny s výsledky neformálního zasedání ministrů.
29. listopadu 2010 , Brusel	Oficiální představení Sdělení o budoucnosti SZP ze strany Evropské komise na půdě Rady.
13. prosince 2010 , Brusel	Debata byla zaměřena na první ze tří hlavních cílů budoucí SZP - životaschopná produkce potravin.
24. ledna 2011 , Brusel	Debata byla zaměřena na druhý cíl SZP - udržitelné hospodaření s přírodními zdroji a opatření v oblasti klimatu.
21. února 2011 , Brusel	Debata byla zaměřena na třetí cíl SZP – vyvážený územní rozvoj.
17. března 2011 , Brusel	Předložení návrhu závěrů Rady ke schválení. HU PRES se nepodařilo získat podporu sedmi ČS (EE, LT, LV, MT, UK, DK a SE), a proto byl text přijat jako závěry Předsednictví s podporou kvalifikované většiny ČS.

Soupis deklarácí v resortu MZe podepsaných za účasti ČR

- 9. listopadu 2010** Společné prohlášení zemí Bulharska, České republiky, Maďarska, Polska, Rumunska a Slovenské republiky ohledně budoucnosti SZP po r. 2013 – tzv. „Bratislavská deklarace“ - podepsána u příležitosti zasedání V4+2 v Bratislavě
- 12. prosince 2010** Polsko v rámci své iniciativy svolávání setkání zemí EU-12 před zasedáním Rady předložilo revidovanou verzi tzv. „Bratislavské deklarace“ z listopadu 2010. K této finální verzi společné deklarace se připojila nad rámec výše uvedených států (s výjimkou Maďarska s ohledem na brzký výkon PRES) rovněž Litva, Estonsko, Lotyšsko, Kypr, Švédsko a Portugalsko
- 21. února 2011** Společná deklarace České republiky, Německa, Velké Británie, Slovenska, Rumunska a Itálie ke cappingu

Deklarace k SRP

- 21. února 2011** *Společná deklarace Rakouska, České republiky, Maďarska, Lucemburska a Slovenska o budoucí roli sladkovodní akvakultury a vnitrozemského rybářství v rámci reformy SRP*
- (následně podpořilo dalších 14 členských států provozujících mořský rybolov - SI, BG, LT, MT, PT, LV, PL, FR, RO, EL, ES, FI, SE, IE)*

Deklarace k Top-Up

- 24. srpna 2011** *Společná deklarace CZ, HU, PL, SK, BG, RO a SI k budoucnosti národních doplňkových přímých plateb v roce 2012*